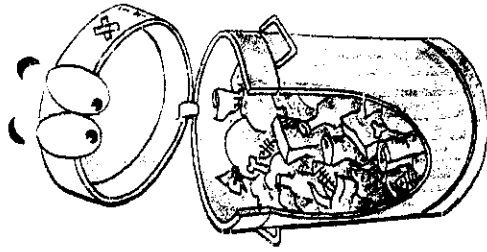

ขยะกำลังล้นเมือง!
 ขยะมาจากไหน?
 มาช่วยกันลดขยะ
 แยกขยะรีไซเคิล
 ธนาคารขยะรีไซเคิล

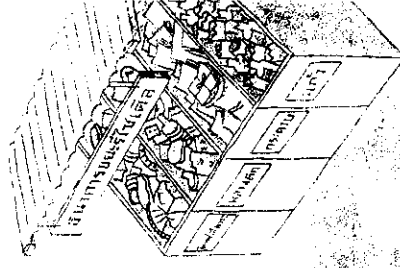

คณะทำงานธนาคาร
 การเตรียมการเปิดธนาคาร
 การดำเนินการในวันเปิดธนาคาร
 การดำเนินการหลังปิดธนาคาร
 การสนับสนุน

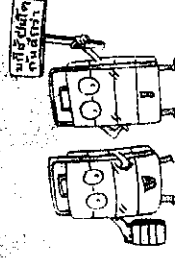
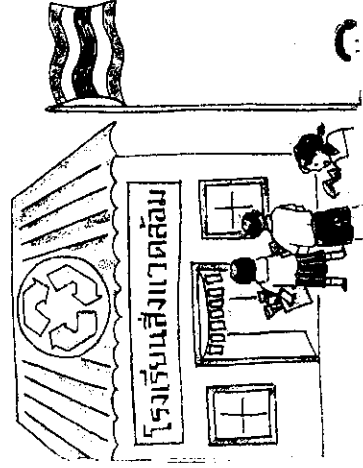

คู่มือ

ธนาคารขยะรีไซเคิล

ธนาคาร

คู่มือ ธนาคารขยะ

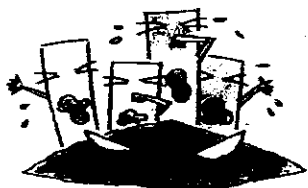
รีไซเคิล

สารบัญ

- 2 ขยะกำลังล้นเมือง!
- 4 ขยะมาจากไหน?
มาช่วยกันลดขยะ
- 8 แยกขยะรีไซเคิล
- 10 ธนาคารขยะรีไซเคิล
- 12 คณะทำงานธนาคาร
- 14 การเตรียมการเปิดธนาคาร
- 16 การดำเนินการในวันเปิดธนาคาร
- 22 การดำเนินการหลังปิดธนาคาร
- 24 การสนับสนุน

ขยะกำลังสิ้นเมือง!

ทุกวันนี้คนไทยกว่า 65 ล้านคน สร้างขยะได้มากถึง 14 ล้านตันต่อปี ขยะส่วนใหญ่มาจากวัสดุที่เราไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก กระป๋อง เศษแก้ว ฯลฯ ถ้าเรานำเอาขยะเหล่านี้มากองรวมกันก็คงสูงเท่ากับตึกหลายสิบชั้นทีเดียว แต่เชื่อไหมว่าเราสามารถจัดเก็บและกำจัดขยะได้ไม่ถึง 70% ของขยะที่เกิดขึ้น ขยะจึงตกค้างอยู่ตามสถานที่ต่างๆ และสร้างปัญหามลพิษต่อตัวเราและชุมชน

ขยะก่อผลเสียต่อตัวเราและสิ่งแวดล้อม

เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ เช่น หนู และแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค บิด บาดทะยัก โรคทางเดินหายใจ เป็นต้น

น้ำเสียจากกองขยะ เมื่อถูกน้ำฝนชะล้างก็จะไหลลงสู่แหล่งน้ำ หรือแม่น้ำลำคลองต่างๆ ทำให้เกิดภาวะมลพิษทางน้ำ

ขยะต้องใช้เวลาย่อยสลาย

ขยะแต่ละชนิดถ้าเราปล่อยให้มันย่อยสลายตัวเองตามธรรมชาติ จะใช้เวลาแตกต่างกัน บางชนิดย่อยได้เร็ว บางชนิดใช้เวลาหลายร้อยปี

ชนิดของขยะ	ระยะเวลาในการย่อยสลาย
เศษกระดาษ	2-5 เดือน
เปลือกส้ม	6 เดือน
ถ้วยกระดาษเคลือบ	5 ปี
ก้นบุหรี่	12 ปี
รองเท้าหนัง	25-40 ปี
กระป๋องอะลูมิเนียม	80-100 ปี
ถุงพลาสติก	450 ปี
ผ้าอ้อมเด็กชนิดสำเร็จรูป	500 ปี
โฟม	ใช้เวลานานมากในการย่อยสลาย

ความสกปรกและเอะอะ ทำให้ผู้พบเห็นไม่สบายใจ

อากาศเสีย ทั้งจากกลิ่นเหม็นที่รบกวน และการเผาขยะกลางแจ้ง ทำให้เกิดควันและสารมลพิษทางอากาศ

ขยะอุดตันท่อระบายน้ำ เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาน้ำท่วม

ซากขยะกองโต ที่นี้บ้วัน จะกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง

อากาศก่อให้เกิดไฟไหม้ เพราะขยะแห้งบางชนิดเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี เช่น เศษกระดาษ

เขตอันตราย ห้ามเข้า!

ขยะมาจากไหน?

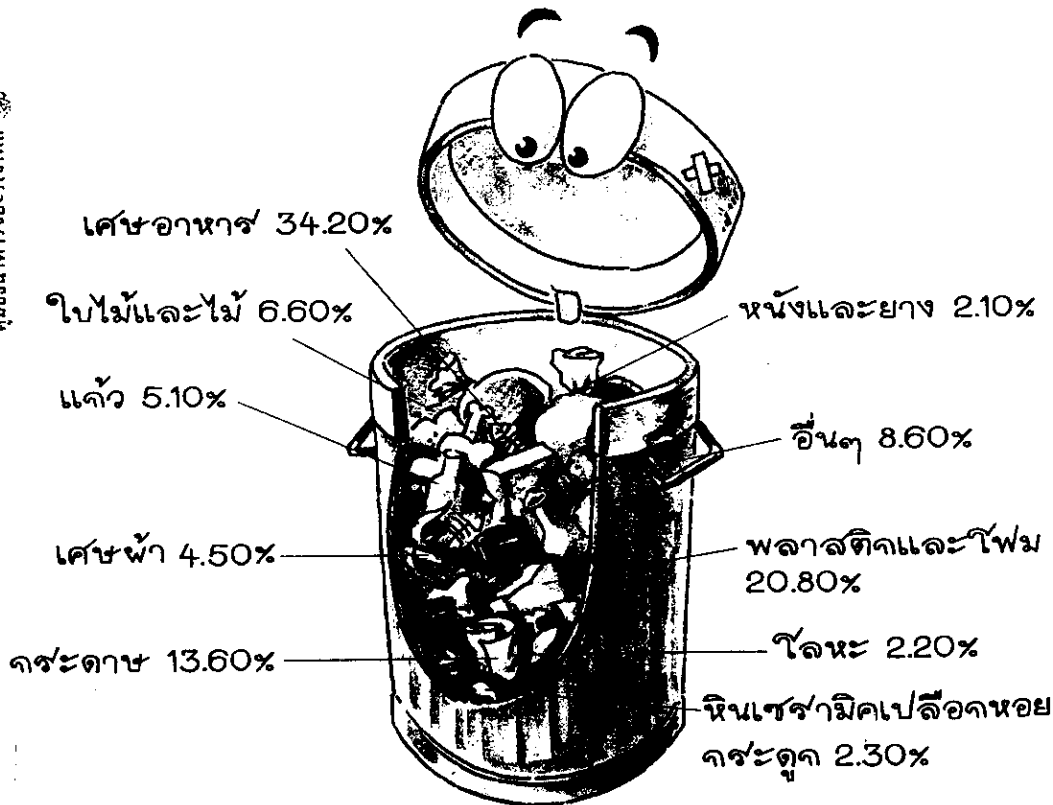

ขยะก็คือของเหลือทิ้งจากการใช้สอยในกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและการทำงาน ทั้งที่เป็นของกินและของใช้ ถ้าเราไม่กินทิ้งกินขว้างและใช้ของทุกอย่างให้คุ้มค่าที่สุด หรือรู้จักซ่อมแซม ด้ดแปลงสิ่งของให้เกิดประโยชน์ใหม่ ก็จะช่วยให้มีขยะน้อยลง

เมื่อไรถึงขยะที่บ้าน

คนกรุงเทพมหานครทิ้งขยะคนละประมาณ 1.6 กิโลกรัมต่อวัน* ขยะในบ้านมีดังนี้

ข้อมูลธนาคารขยะรีไซเคิล

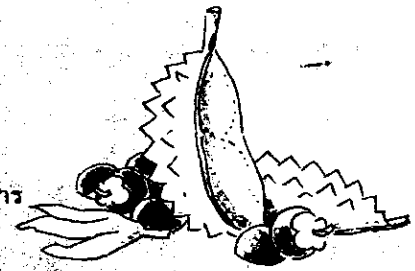
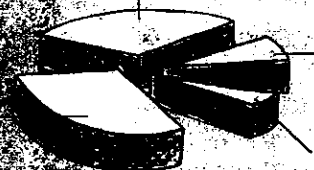
*สถานการณ์ขยะในกรุงเทพมหานคร สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2547

ขยะแบ่งย่อยได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษพืช เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ฯลฯ สามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้

2. ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ ย่อยสลายไม่ได้และไม่สามารนำไปรีไซเคิลได้ (เช่น หิน ทราย ของระเบิด ฯลฯ)

3. ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อลูมิเนียม ฯลฯ

4. ขยะอันตราย หรือขยะมีพิษ เช่น กระป๋องยาฆ่าแมลง หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย และขยะติดเชื้อ ฯลฯ ขยะเหล่านี้ต้องเก็บรวบรวมแล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

ทึบห่อ...ไว้ทำไม?

ทุกวันนี้ขยะส่วนใหญ่ที่เราทิ้งไปมักมาจากทึบห่อที่ใช้บรรจุอาหารและสินค้า เช่น กระป๋องอะลูมิเนียม ถุงพลาสติก กล่องกระดาษ ขวด พลาสติก เป็นต้น ซึ่งมีทั้งขยะทั่วไป ที่ย่อยสลายไม่ได้ และขยะรีไซเคิล

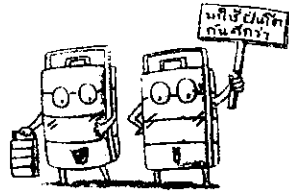
โดยทั่วไปทึบห่อหรือบรรจุภัณฑ์มีไว้เพื่อป้องกันและเก็บรักษาสินค้า แต่เดี๋ยวนี้นักออกแบบหันมาทำทึบห่อที่สลายตัวได้ง่าย นวัตกรรมนี้สร้างแรงดึงดูดให้เราอยากซื้อสินค้าด้วย จึงเกิดทึบห่อส่วนเกินที่ไม่จำเป็นและกลายเป็นขยะเพิ่มขึ้นอีกมาก

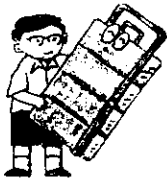
มาช่วยกันลดขยะ

เราสามารถช่วยกันลดปริมาณขยะด้วยหลักการง่ายๆ สามประการ ได้แก่ ลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการรีไซเคิล (Recycle)

ลดการใช้ (Reduce)

เป็นการป้องกันให้มีขยะใหม่เกิดขึ้นน้อยที่สุด เช่น

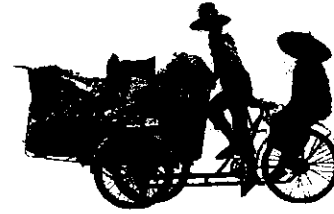
- ใช้ภาชนะ เช่น ตะกร้า ปิ่นโต ชลช ใส่อาหารหรือของ แทนการใช้ถุงพลาสติกหรือโฟม ซึ่งกำจัดยาก
- เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ มีที่บ่นหรือบรรจุภัณฑ์น้อย และอายุการใช้งานยาวนาน
- ใช้สินค้าชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาคleaning สบู่ ถ่านไฟฉาย ชนิดชาร์ตได้ เป็นต้น

โรงงานผลิตกระดาษ

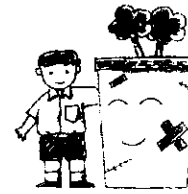
การรีไซเคิล (Recycle)

เป็นการนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้นำมาแปรรูปใช้ใหม่โดยกรรมวิธีต่างๆ เช่น นำเศษแก้วไปหลอมเป็นขวดแก้ว ฯลฯ วิธีนี้ช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานในการผลิต และยังช่วยลดปริมาณขยะลงด้วยขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ ได้แก่ กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น

เรามีส่วนร่วมในการรีไซเคิลขยะได้โดยการคัดแยกขยะที่รีไซเคิลได้จากขยะทั่วไปที่บ้าน โรงเรียน ที่ทำงาน และนำขยะนี้ไปขายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า

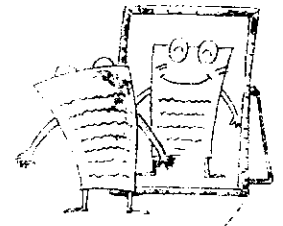
ขายสิ่งรับซื้อของเก่า

การใช้ซ้ำ (Reuse)

เป็นการใช้วัสดุให้คุ้มค่าที่สุดก่อนที่จะทิ้งไป เช่น

- การใช้กระดาษทั้งสองหน้า
- การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่อง และถุงมาใช้ซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง
- การนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น นำถังหรือกะละมังที่รั่วแล้วมาทำเป็นกระถางต้นไม้ นำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นภาชนะใส่ปากกา ดินสอ เป็นต้น

แยกขยะรีไซเคิล

รู้ไหมว่าการทิ้งขยะรีไซเคิลไปกับขยะมูลฝอยอื่นๆ นั้น เท่ากับว่าเรากำลังทิ้งเงินลงถังขยะ ทั้งนี้เพราะขยะรีไซเคิลเป็นขยะที่ขายได้ในปี 2548 มีขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น 14.3 ล้านตัน มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ประมาณ 3.1 ล้านตันคิดเป็นร้อยละ 22 โดยอยู่ในรูปของปุ๋ยหมักน้ำหมักชีวภาพจำนวน 0.2 ล้านตันในรูปของเศษเหล็ก กระดาษ พลาสติก อะลูมิเนียม และยาง 2.9 ล้านตัน (ที่มากรมควบคุมมลพิษ 2548) ขยะรีไซเคิล แยกเป็นสี่ประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติกและโลหะ/อลูมิเนียม เรลองมาแยกขยะรีไซเคิลที่อยู่ในบ้านเรากันดีกว่า

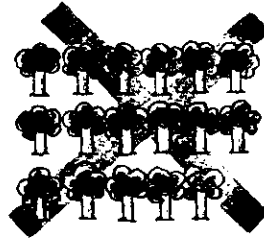
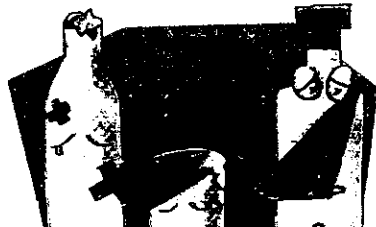
แก้ว

แก้วเป็นวัสดุผิวเรียบ แข็งใส แต่ เพราะบางแตกง่าย แก้วเป็นขยะที่ไม่ย่อยสลาย แต่นำไปรีไซเคิลได้ ที่นิยมกันได้แก่ ขวดแก้วต่างๆ เช่น ขวดน้ำอัดลม ขวดสุร ขวดเบียร์ ขวดโซดา ขวดน้ำปลา ขวดซอส ขวดเครื่องดื่ม บำรุงกำลังต่างๆ ขวดยา ฯลฯ ในแต่ละวันมีขวดแก้วที่ใช้แล้วไม่ต่ำกว่า 1 ล้านใบถูกทิ้งให้เป็นขยะ

ขวดแก้วดี ขายได้ราคาดีกว่าเศษแก้ว โรงงานจะนำไปล้างให้สะอาดและฆ่าเชื้อโรค แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ซ้ำอีกอย่างน้อย 30 ครั้ง หากไม่แตกหรือบิ่นเสียก่อน

เศษแก้วหรือขวดแก้วแตก โรงงานที่ผลิตขวดแก้วจะนำไปหลอมผสมกับแก้วใหม่ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต

กระดาษ

ในบรรดาขยะรีไซเคิลนั้น กระดาษเป็นวัสดุที่ย่อยสลายง่ายที่สุดเพราะผลิตจากเยื่อไม้ธรรมชาติ ทุกวันนี้เรามีขยะกระดาษทั้งหมดกว่า 3.4 ล้านตันต่อปี มีการจัดเก็บและนำมารีไซเคิลได้ประมาณ 1.3 ล้านตัน ส่วนที่เหลือถูกทิ้งปนเปื้อนกับขยะอื่นๆ จนไม่สามารถนำมารีไซเคิลได้ (ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2547)

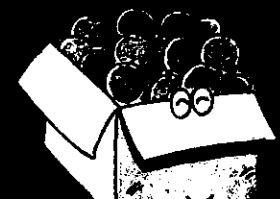

กระบวนการผลิตกระดาษ 1 ตัน จะต้องใช้ทรัพยากรต้นไม้ 17 ตัน กระแสไฟฟ้า 1,000 กิโลวัตต์ ต่อ ชั่วโมง น้ำมันเตา 300 ลิตร น้ำสะอาด 100 ตัน และคลอรีน 5 กิโลกรัม (ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2546 www.pod.go.th)

กระดาษที่ขายได้และร้านรับซื้อของเก่ารับซื้อ

- หนังสือพิมพ์ สมุดนักเรียน กระดาษถ่ายเอกสาร กระดาษคอมพิวเตอร์ กล่องกระดาษ หรือกระดาษลัง พวกนี้ขายได้ราคาดี
- หนังสือเล่ม กระดาษสี เศษกระดาษ พวกนี้ราคาถูก

กระดาษที่ร้านรับซื้อของเก่ารับซื้อ

พลาสติก

พลาสติกเป็นวัสดุที่สังเคราะห์มาจากผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหรือน้ำมันดิบ มีหลายประเภทและนำมาใช้ผลิตสินค้ามากมายที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่มีขนาดเล็กอย่างฝาขวดน้ำปลา ไปจนถึงขนาดใหญ่ อย่างท่อเอสลอน ในปี พ.ศ. 2547 ปริมาณขยะพลาสติกมีทั้งสิ้น 2.9 ล้านตัน โดยมีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ประมาณ 0.6 ล้านตัน ส่วนที่เหลือเป็นถุงพลาสติก ถึง 1.5 - 2.0 ล้านตัน (แต่ร้านรับซื้อของ เก่าส่วนใหญ่ไม่ซื้อถุงพลาสติก) (ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, 2547)

พลาสติกเป็นขยะย่อยสลายยากมาก มีอายุยืนยาวจนเป็นอมตะ การรีไซเคิล จึงเป็นการจัดการขยะพลาสติกที่เหมาะสมที่สุด ขยะพลาสติกในบ้านเราที่ขายได้ เช่น

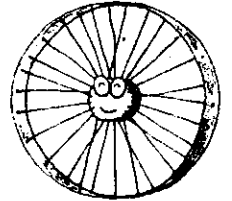
โลหะและโลหะ

โลหะและโลหะมีหลากหลายชนิด ระยะเวลาในการย่อยสลาย ประมาณ 80 - 100 ปี การนำโลหะและโลหะมารีไซเคิลจะช่วยลดการใช้ วัสดุดิบร้อยละ 9 และช่วยลดการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ประเภทโลหะและโลหะที่สามารถมารีไซเคิลใหม่ได้ คือ

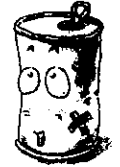
เหล็ก ใช้กันมากที่สุดในอุปกรณ์ต่างๆ ทั่วโลกมีการนำเศษเหล็กมารีไซเคิลใหม่ถึง 50 % เพื่อลดต้นทุนการผลิต เหล็กที่

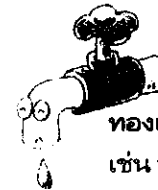
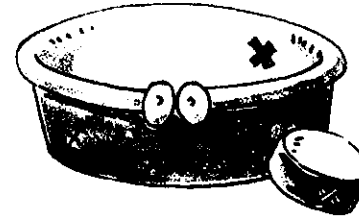
นำไปขายได้ เช่น น็อต ตะปู ขาเก้าอี้ ล้อจักรยาน ตะแกรง แปบประปา เหล็กฉาก ข้อต่อวาล์ว เฟือง ขนาดเล็ก กระจับปี่สังกะสี กระจับปี่ ป๊อป ฯลฯ

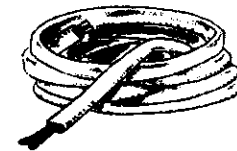
อะลูมิเนียม นำมาจากแร่บอกไซต์ในป่าเขตร้อน ซึ่งต้องทำลายพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ ทำให้สภาพแวดล้อม เสียสมดุล รวมทั้งในกระบวนการผลิตอะลูมิเนียม ยังทำให้เกิดก๊าซฟลูออรีนที่ก่อมลพิษ การรีไซเคิล

อะลูมิเนียมจึงช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมได้มาก อะลูมิเนียมที่นำไปขายได้ เช่น กระจับปี่ซักผ้า ขันน้ำ กระจับปี่เบียร์ กระจับปี่น้ำอัดลมหรือที่มักเรียกกันว่ากระจับปี่แคนซึ่งนิยมกันมากในปัจจุบัน ฯลฯ

ทองเหลือง เช่น ระฆัง อุปกรณ์สุขภัณฑ์

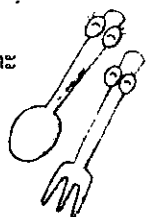
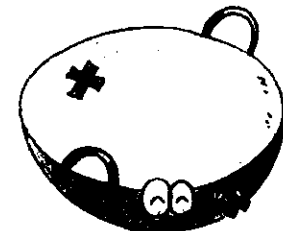

ทองแดง เช่น สายไฟ

สแตนเลส เช่น ช้อนส้อม กะทะ

ตะกั่ว เช่น พิวส์ไฟฟ้า

ธนาคารขยะรีไซเคิล

จะดีกว่าไหมถ้า
เราทุกคนจะช่วย
กันคัดแยกขยะ

ฝาก

ขาย

รีไซเคิลและแทนที่แต่ละคน แต่ละบ้านจะขายขยะกันเอง เราช่วยกันจัดตั้ง
"ธนาคารขยะรีไซเคิล" ที่เป็นตัวกลางในการดำเนินการนี้แทน

หลักการของธนาคารขยะรีไซเคิล คือการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอย
โดยเริ่มต้นที่เยาวชนและชุมชน และใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ทำการธนาคาร
ดำเนินการโดยให้นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะรีไซเคิล และนำ
ขยะรีไซเคิลมาฝาก เจ้าหน้าที่ธนาคารจะทำการคัดแยกและชั่งน้ำหนักแล้ว
คำนวณเป็นจำนวนเงิน จากนั้นบันทึกลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาที่ทางโรงเรียน
ประสานกับร้านรับซื้อของเก่าเป็นเกณฑ์

ผลพลอยได้คือเยาวชนหรือนักเรียนจะมีรายได้จากการนำขยะมาฝากกับ

ถอน

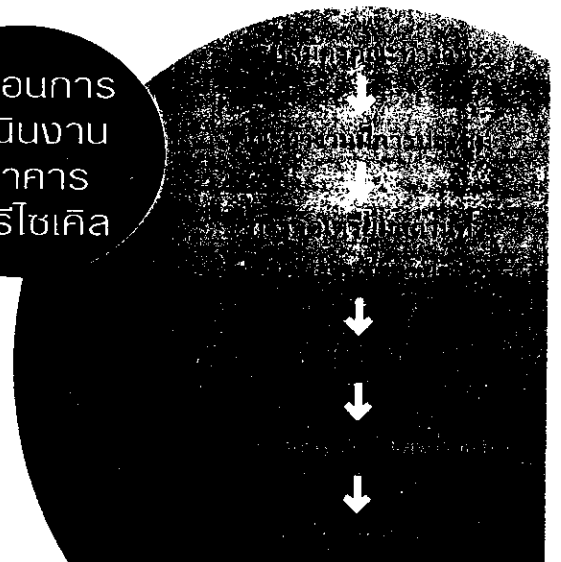
กำไร

วัตถุประสงค์ของธนาคารขยะรีไซเคิล

1. เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ และการรักษาสิ่งแวดล้อม
ภายในโรงเรียนและชุมชน
2. ช่วยลดปริมาณขยะและส่งเสริมความรู้ให้แก่เยาวชนในเรื่องการคัดแยก
ขยะที่ถูกต้องเหมาะสม
3. เพื่อนำผลพลอยได้จากการตั้งธนาคารขยะมาตั้งเป็นกองทุนสนับสนุน
การศึกษา หรือกิจกรรมอื่นๆ
4. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการขยะโดยเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
5. เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะของชุมชน

ธนาคาร ส่วนธนาคาร
ก็มีรายได้จากการเป็น
ตัวแทนขายขยะรีไซเคิล
ให้กับร้านรับซื้อของเก่า
และสามารถนำกำไรหลัง
หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไปเป็น
กองทุนเพื่อการศึกษา หรือ สนับสนุน
กิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนได้อีก

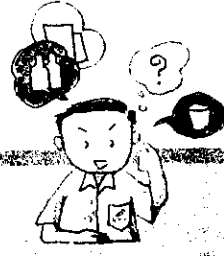
คณะทำงานธนาคาร

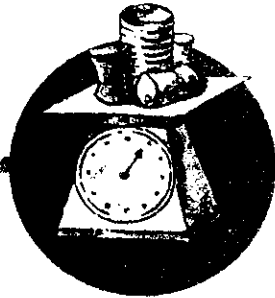
รับสมัครคณะทำงานจากนักเรียนในโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษา
กิจกรรมเป็นหนึ่งในคณะทำงานด้วย ควรจัดตั้งคณะทำงานไว้
สองชุด เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงานและสามารถทำหน้าที่แทน
กันได้ คณะทำงานต้องมีการประชุมเพื่อเตรียมงาน เช่น การประชาสัมพันธ์
วางแผนกำหนดวัน และสถานที่เปิดธนาคารขยะรีไซเคิล การกำหนดระยะ
เวลาการรับฝาก เวลาการขายขยะรีไซเคิล ฯลฯ และการดำเนินการต่างๆ เพื่อ
เปิดธนาคาร และการประเมินผลกิจกรรม

สมาชิกนำ
ขยะรีไซเคิล
มาฝาก

เจ้าหน้าที่คัดแยก
มีหน้าที่คัดแยกและชั่งน้ำหนัก
ขยะรีไซเคิลที่สมาชิกนำมาฝาก

เครื่องชั่ง
ควรละเอียดบอกได้เป็น
ขีด เครื่องขนาด
10 กิโลกรัมกำลังเหมาะสม

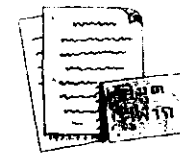
เจ้าหน้าที่จดบันทึก
มีหน้าที่รับผิดชอบการ
จดบันทึกรายละเอียด
เกี่ยวกับสมาชิก
ประเภทและปริมาณ
ขยะรีไซเคิล เพื่อส่งต่อ
ให้เจ้าหน้าที่คิดเงิน

เจ้าหน้าที่คิดเงิน
มีหน้าที่รับผิดชอบการคิด
จำนวนเงินของขยะรีไซเคิล
ที่สมาชิกนำมาฝาก พร้อม
รับผิดชอบการฝาก-ถอน
เงินของสมาชิก

เจ้าหน้าที่บัญชี
มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเอกสาร
การเงิน เช่น สรุปยอดการนำ
ฝากของสมาชิก สรุปยอด
รายรับรายจ่ายของธนาคาร
บันทึกยอดคงเหลือของขยะ
รีไซเคิล ฯลฯ โดยต้องทำการ
บันทึกทุกวันวันที่เปิดทำการ

ระบบเอกสารบัญชี เอกสารที่ต้อง
จัดเตรียม ได้แก่ สมุดสมาชิก,
สมุดทะเบียนคุมลูกค้า, สมุดสรุปการนำฝาก,
สมุดทะเบียนคุมเจ้าหน้าที่, สมุดเงินสด,
สมุดคู่ฝาก, โฉนดฝาก, โฉนดถอนเงิน

หน้าที่ของคณะทำงาน

ผู้จัดการธนาคารขยะ
มีหน้าที่รับผิดชอบการ
ดำเนินงานในภาพรวม
ของธนาคารขยะ

ครูที่ปรึกษากิจกรรม
มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของ
ธนาคารขยะรีไซเคิล การประสานงานรับ
ซื้อของเก่าและดูแลเกี่ยวกับการเงินของ
โครงการพร้อมทั้งดูแลเอกสารเบิกจ่ายเงิน
ซึ่งเอกสารทุกฉบับสามารถตรวจสอบได้

การเตรียมการ เปิดธนาคาร

สำรวจร้านรับซื้อของเก่า

คณะทำงานสำรวจร้านรับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในชุมชน พิจารณาราคาและประเภทของขยะรีไซเคิลที่รับซื้อเพื่อ คัดเลือกร้าน แล้วประสานงานร้านรับซื้อของเก่าให้เข้า ร่วมโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล

การตั้งราคาใบเสนอราคา

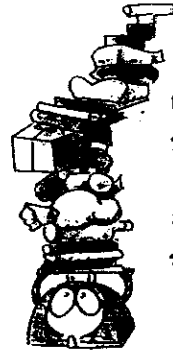
คณะทำงานประชุมตกลงว่าจะมีการหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำไรจาก ราคาของร้านรับซื้อของเก่า จะเป็น 30%, 20%, 10% หรือ 5% ก็ได้ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสม (โดยทั่วไปจะให้หักผลต่างไว้มากที่สุด 30%) แล้วจัดทำใบเสนอ ราคาที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว ซึ่งเป็นราคาของขยะรีไซเคิลที่จะใช้รับซื้อจากสมาชิก

ตัวอย่างใบเสนอราคาของร้านรับซื้อของเก่า และราคาที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว 30%

ประเภทโลหะ	ราคาหัก 30%
เหล็ก (กก.) 2.00	1.40
กระป๋องสังกะสี (กก.) 0.40	0.28

ประเภทพลาสติก	ราคาหัก 30%
ทองแดง (กก.) 40.00	28.00
กระป๋องน้ำอัดลม (กก.) 30.00	21.00
อะลูมิเนียมแข็ง (กก.) 28.00	19.60
อะลูมิเนียมกระดาษ (กก.) 18.00	12.60
อะลูมิเนียมฉาก (กก.) 35.00	24.50
อะลูมิเนียมฟอยล์ (กก.) 17.00	11.90
ทองเหลือง (กก.) 25.00	17.50

ประเภทแก้ว	ราคาหัก 30%
เบียร์ข้างสะอาด (ลังละ) 9.00	6.30
เบียร์ข้าง (กก.) 0.50	0.35
เบียร์สิงห์ (ลังละ) 3.00	2.10
เบียร์ไฮเนเก้น (ลังละ) 10.00	7.00
เบียร์ไฮเนเก้น (ใบละ) 0.50	0.35
แม่โขงกลม (ลังละ) 17.00	11.90
ขวดน้ำพลาสติก (ใบละ) 1.00	0.70
ขวดน้ำพลาสติก (ใบละ) 1.00	0.70

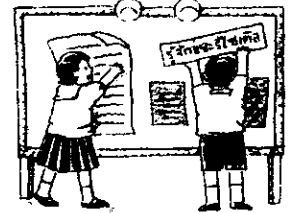

และติดป้ายราคานี้ไว้บริเวณที่ทำการธนาคาร หรือบริเวณบอร์ด ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ก่อนวันเปิดธนาคารขยะรีไซเคิล คณะทำงานต้องสอบถามร้าน รับซื้อของเก่าว่ามีการเปลี่ยนแปลงราคาหรือไม่ (เพราะราคาของขยะ รีไซเคิลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ) เพื่อที่จะได้ปรับราคาขยะรีไซเคิล และทำการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบก่อนเปิดทำการ

การประชุมลับเป็น

คณะทำงานควรเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่อง ขยะรีไซเคิลและธนาคารขยะ เพื่อให้เกิดความ ร่วมมือกันในโรงเรียน โดยการประชาสัมพันธ์ การจัดบอร์ดนิทรรศการ การเดินบอกในแต่ละ ห้องเรียน การแทรกในกิจกรรมของแต่ละรายวิชา เช่น วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นต้น เพื่อให้มี สมาชิกมาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด

นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรทำหนังสือแจ้งผู้ปกครองทราบถึงการเข้าร่วม กิจกรรม ซึ่งเป็นวิธีที่จะได้รับความร่วมมือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทำให้เกิดการคัดแยก ขยะที่บ้านก่อนนำมาฝากธนาคาร

ตัวอย่างการคำนวณการหักผลต่าง 30%

ราคากระป๋องน้ำอัดลมกิโลกรัมละ 30 บาท ควรตั้งราคาเท่าไร?

ถ้าราคาของ 100 บาท หักตั้งราคา = 70 บาท (กำไร 30 บาท)

ถ้าราคาของ 30 บาท ต้องตั้งราคา = $\frac{30 \times 70}{100}$

ดังนั้นการตั้งราคาให้ = 21 บาท

จึงจะได้กำไรจากการรับซื้อกระป๋องน้ำอัดลม = 9 บาท

ประเภทพลาสติก	ราคาหัก 30%
ขวดน้ำโพลาลิส (กก.) 8.00	5.60
พลาสติกวาม (กก.) 3.50	2.45
ท่อ PVC สีฟ้า (กก.) 6.00	4.20
ท่อ PVC สีเทา (กก.) 3.00	2.10
สายยาง (กก.) 3.00	2.10

ประเภทกระดาษ	ราคาหัก 30%
กระดาษขาวดำ (กก.) 3.00	2.10
กระดาษหนังสือพิมพ์ (กก.) 3.00	2.10
กระดาษรวม (กก.) 1.00	0.70
หนังสือเล่ม (กก.) 1.20	0.84
กระดาษลัง (กก.) 2.00	1.40

ประเภททั่วไป	ราคาหัก 30%
แบตเตอรี่ราว (กก.) 3.00	2.10
แบตเตอรี่ดำ (กก.) 2.00	1.40
นุ่น (กก.) 2.00	1.40

การดำเนินการ ในวันเปิดธนาคาร

รับสมัครสมาชิก

เริ่มแรกจะต้องรับสมัครสมาชิกของธนาคารโดยผู้ที่สนใจกรอก
รายละเอียดลงในใบสมัคร จากนั้นเจ้าหน้าที่ธนาคารจะให้เลขที่
สมาชิกพร้อมทั้งลงรายละเอียดในสมุดคู่มือฝาก โดยธนาคารจะเป็น
ผู้เก็บรวบรวมสมุดคู่มือฝากไว้ที่ธนาคาร ซึ่งสมาชิกสามารถขอดู
ได้ในวันที่ธนาคารเปิดทำการ

ใบสมัคร

เลขที่ 001

ธนาคารชยะ

สาขา โรงเรียนสิงห์วงศล้อม

วันที่ 5 มิถุนายน 2546

ชื่อ เด็กชายต้นกล้า งามงาม

วันเดือนปีเกิด 10 ธันวาคม 2536 อายุ 10 ปี

การศึกษา โรงเรียนสิงห์วงศล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ที่อยู่ เลขที่ 9/99 หมู่บ้านเมืองใหม่ซากนีย์

ตำบล เมืองเก่า อำเภอ เมือง

จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โทรศัพท์ 0-3565-3424

ต้นกล้า งามงาม

(ลงชื่อสมาชิก)

สว่าง กว นกดี

(เจ้าหน้าที่)

การฝาก

เมื่อสมาชิกนำขยะวีไซเคิลมาฝากที่ธนาคาร
ให้ดำเนินการดังนี้

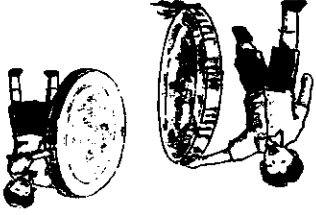

- 1 สมาชิกเขียนใบนำฝากตามประเภทวีไซเคิลที่นำมาฝาก
แล้วนำไปนำฝากพร้อมขยะวีไซเคิลที่นำมาส่งให้เจ้าหน้าที่คัดแยก

ขยะวีไซเคิล		ใบนำฝาก			
โรงเรียน สิงห์วงศล้อม	ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	วันที่ 5 มิถุนายน 2546			
ชื่อบัญชี เด็กชายต้นกล้า งามงาม	เลขที่บัญชี 001				
รายการ	จำนวน (kg)	ราคา (บาท)	จำนวนเงิน (บาท) สก.		(เฉพาะ เจ้าหน้าที่)
กระดาษปอนด์					
กระดาษพิมพ์					
กระดาษอื่น					
สายเงินผู้ฝาก	ชั้น	รวม เป็นเงิน			

- 2 เจ้าหน้าที่คัดแยกทำการคัดแยกประเภทขยะตามใบนำฝาก แล้วชั่งน้ำหนัก
เสร็จแล้วส่งใบนำฝากให้เจ้าหน้าที่จดบันทึก
- 3 เจ้าหน้าที่จดบันทึกเรียกสมาชิกเจ้าของบัญชีมาดูการชั่งน้ำหนัก และ
บันทึกข้อมูลน้ำหนักของขยะวีไซเคิลลงในใบนำฝาก แล้วส่งใบนำฝากให้
เจ้าหน้าที่คิดเงิน

ขยะวีไซเคิล		ใบนำฝาก			
โรงเรียน สิงห์วงศล้อม	ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	วันที่ 5 มิถุนายน 2546			
ชื่อบัญชี เด็กชายต้นกล้า งามงาม	เลขที่บัญชี 001				
รายการ	จำนวน (kg)	ราคา (บาท)	จำนวนเงิน (บาท) สก.		(เฉพาะ เจ้าหน้าที่)
กระดาษปอนด์	1				
กระดาษพิมพ์	1				
กระดาษอื่น	1				
สายเงินผู้ฝาก	ชั้น	รวม เป็นเงิน			

5 ธันวาคม 2546	28.00	28.00	-	1000	53.00	0000000000
13 ธันวาคม 2546	63.00	36.00	-		63.00	0000000000
13 ธันวาคม 2546	63.00	36.00	-		63.00	0000000000
5 ธันวาคม 2546	28.00	28.00	-		28.00	0000000000

ชื่อบัญชี
Account Name
เทศบาลตำบลเมืองปาน

เลขบัญชี 001

สาขาเมืองปาน

บัญชีเงินฝากออมทรัพย์

เลขบัญชี 001

สาขาเมืองปาน

วันที่เปิดบัญชี 5 ธันวาคม 2546

ชื่อผู้ฝากเงิน

เลขประจำตัวประชาชน 0000000000

เลขประจำตัวบัตรประชาชนและคู่สมรส

เลขประจำตัวบัตรประชาชน

เลขประจำตัวบัตรประชาชน

การฝากเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน โดยไม่ต้องนำเอกสารหลักฐานการฝากเงินไปแสดงที่สาขาเมืองปาน และไม่ต้องนำหลักฐานการฝากเงินไปแสดงที่สาขาเมืองปาน

21 คู่มือธนาคารพระพิทักษ์

ขอด้วยเป็นเวลา
ของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน (ชื่อผู้ฝากเงิน)
ขอด้วยเป็นเวลาของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน (ชื่อผู้ฝากเงิน)
ขอด้วยเป็นเวลาของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน (ชื่อผู้ฝากเงิน)

6

5 ธันวาคม 2546	28.00	28.00	-		28.00	0000000000
----------------	-------	-------	---	--	-------	------------

ชื่อบัญชี
Account Name
เทศบาลตำบลเมืองปาน

เลขบัญชี 001

สาขาเมืองปาน

การฝากเงินของธนาคารเมืองปาน
ขอด้วยเป็นเวลาของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน (ชื่อผู้ฝากเงิน)
ขอด้วยเป็นเวลาของบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน (ชื่อผู้ฝากเงิน)

5

วันที่	จำนวนเงินฝาก (บาท)	จำนวนเงินถอน (บาท)	จำนวนเงินคงเหลือ (บาท)	จำนวนเงินฝาก (บาท)	จำนวนเงินถอน (บาท)	จำนวนเงินคงเหลือ (บาท)
5 ธันวาคม 2546	28.00	0.00	28.00	28.00	0.00	56.00
13 ธันวาคม 2546	63.00	0.00	119.00	119.00	0.00	238.00
13 ธันวาคม 2546	63.00	0.00	182.00	182.00	0.00	364.00
5 ธันวาคม 2546	28.00	0.00	210.00	210.00	0.00	420.00

ชื่อบัญชี
Account Name
เทศบาลตำบลเมืองปาน

เลขบัญชี 001

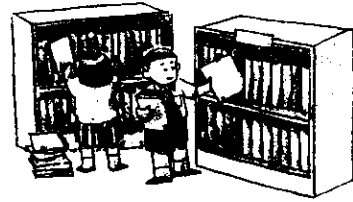
สาขาเมืองปาน

การฝากเงินในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเมืองปาน โดยไม่ต้องนำเอกสารหลักฐานการฝากเงินไปแสดงที่สาขาเมืองปาน และไม่ต้องนำหลักฐานการฝากเงินไปแสดงที่สาขาเมืองปาน

4

คู่มือธนาคารพระพิทักษ์ 20

การดำเนินงาน หลังปิดธนาคาร

จัดทำเอกสารทะเบียนลูกค้า

หลังจากปิดธนาคารแล้วเจ้าหน้าที่จะต้องรวบรวมใบสมัครสมาชิกมาลงในเอกสารทะเบียนลูกค้า เพื่อเก็บข้อมูลจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่เข้าร่วมกิจกรรม

ทะเบียนลูกค้า
Customer Registration
ธนาคารขยะรีไซเคิล
Recycle Waste Bank

สำนักงาน ไร่ขิงเรียนสิงหนครล้อม

เลขที่บัญชี	ชื่อ-สกุล	วันแรกเปิดบัญชี	หมายเหตุ
001	เด็กชายต้นกล้า จอคงงาม	5 มิ.ย. 46	
002	เด็กหญิงจันทิมา จามลี	5 มิ.ย. 46	

การขายขยะให้ร้านรับซื้อของเก่า

ผู้จัดการธนาคารขยะและครูที่ปรึกษาประสานงานขายขยะให้แก่ร้านรับซื้อของเก่าที่ติดต่อไว้ โดยส่วนใหญ่จะให้มารับซื้อขยะรีไซเคิลที่ธนาคารขยะในเวลาหลังเลิกเรียนของวันเปิดธนาคารนั้น

อุปกรณ์ดำเนินการของธนาคาร

เจ้าหน้าที่ต้องลงรายละเอียดในเอกสารสรุปการนำฝาก เอกสารทะเบียนคุมเจ้าหนี้ และทำการรวบรวมรายรับ-รายจ่าย ลงในสมุดเงินสด เพื่อสามารถตรวจสอบกำไร-ขาดทุน และควรมีการสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละเดือน และแจ้งแก่สมาชิกของธนาคาร โดยการจัดบอร์ดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ณ บริเวณที่ทำการ

สรุปการนำฝาก
Deposit Report
ธนาคารขยะรีไซเคิล
Recycle Waste Bank

สำนักงาน ไร่ขิงเรียนสิงหนครล้อม วันที่ วันที่ 5 มิ.ย. 2546

เลขที่บัญชี	แก้ว	กระดาษ	พลาสติก	โลหะ / อะโลหะ	อื่นๆ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
						บาท	สต.	
001	-	1	1	1	-	28	00	
002		2	-	2	-	60	00	
รวม	-	3	1	3	-	88	00	

ทะเบียนคุมเจ้าหนี้
Account Payable Registration
ธนาคารขยะรีไซเคิล
Recycle Waste Bank

สำนักงาน ไร่ขิงเรียนสิงหนครล้อม

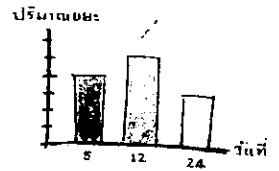
เลขที่บัญชี	ชื่อ-สกุล	ยอดคงเหลือ ณ เดือน												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
001	เด็กชายต้นกล้า จอคงงาม						53							
002	เด็กหญิงจันทิมา จามลี						60							

สมุดเงินสด
Cash Book
ธนาคารขยะรีไซเคิล
Recycle Waste Bank

วันที่	รายการ	รับ	จ่าย	คงเหลือ
5 มิ.ย. 46	ขายขยะรีไซเคิล	126.00	-	126.00
13 มิ.ย. 46	สมาชิกถอนเงิน(001)	-	10.00	116.00
	ซื้อกระดาษสี	-	20.00	96.00

การติดตามประเมินผล

พิจารณาได้จากปริมาณขยะรีไซเคิลที่รวบรวมได้จากจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม และจากกำไรในการซื้อขาย โดยควรติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งยังอาจดูจากจำนวนครั้งที่สมาชิกแต่ละคนเข้าร่วม ซึ่งจะบอกได้ว่า ธนาคารขยะช่วยสร้างให้เกิดนิสัยการคัดแยกขยะที่บ้านได้หรือไม่

การสนับสนุน

การสนับสนุนโครงการธนาคารขยะ

นอกจากการดำเนินกิจการธนาคารขยะโดยคณะทำงานแล้ว ทางโรงเรียนควรให้การสนับสนุนเพื่อให้ธนาคารคงอยู่และสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง เช่น

- ให้เกียรติบัตรหรือเงินตอบแทนตามความเหมาะสมแก่คณะทำงาน
- แจกของที่ระลึกให้สมาชิกในเทศกาลต่างๆ
- ให้โบนัสพิเศษแก่สมาชิกที่มียอดเงินฝากสูง
- ให้โบนัสหรือคะแนนพิเศษแก่สมาชิกที่สามารถหาสมาชิกมาเข้าร่วม

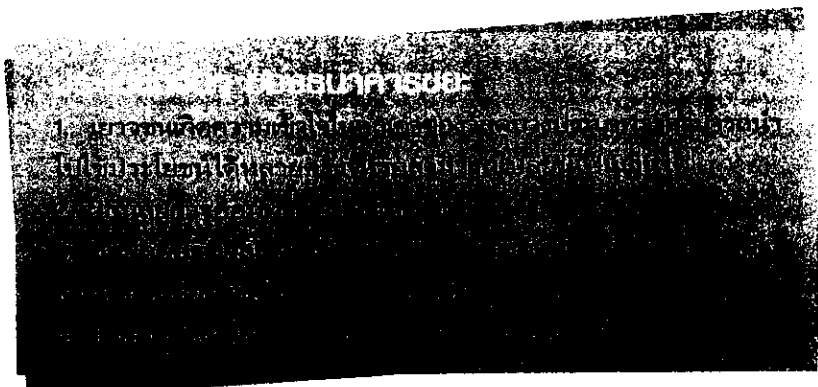
โครงการเพิ่ม

- การจัดทำหลักสูตรพิเศษเรื่องสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการ

จัดการขยะ

- การจัดกิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของจากขยะรีไซเคิล แล้วนำสิ่งประดิษฐ์นั้นมาจำหน่ายหรือแจกเป็นของขวัญที่ระลึก

- ติดตามและขอความสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรส่วนกลาง เช่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

คณะผู้จัดทำ

คู่มือธนาคารขยะรีไซเคิล
ที่ปรึกษา

อรพินท์ วงศ์ชุมพิต
จตุพร บุรุษพัฒน์
รัชณี เอมะรุจิ
ศรัชย์ มูลคำ
บรรพต อมรภิบาล

อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ผู้อำนวยการส่วนผลิตสื่อและเผยแพร่
ผู้อำนวยการส่วนรณรงค์

บรรณาธิการ

สากล ชูชะกุล

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่

กองบรรณาธิการ

ระเบียบ ภูมา
เพชรดา อิ่มยิ้มยิ้ม
กนกรัตน์ ศักดิ์
วรกชฌ์
อนิวรรณ น้อย

นักวิชาการแผนก 6
นักวิชาการแผนก 5
นักวิชาการแผนก 5
นักวิชาการแผนก 5
นักวิชาการแผนก 5

ผู้ประสานงาน

ธีรวัฒน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว
วิมลรัตน์ น้อยแก้ว

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิชาการเผยแพร่
นักวิชาการเผยแพร่

พิมพ์ครั้งที่ 7 พฤษภาคม 2551 จำนวน 20,000 เล่ม

ISBN 974-229-447-1

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ส่วนรณรงค์
กองส่งเสริมและเผยแพร่
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
49 พระราม 6 ซอย 30 ถนนพระราม 6 เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2298-5738 โทรสาร 0-2298-5631
www.deqp.go.th